

Oponentský posudek na rigorózní práci Mgr. **Markéty Švecové**
Prostituce v *Celestině* a její společenský kontext (124 str.)
Rigorózní zkouška 19. 4. 2011

Markéta Švecová předkládá rigorózní práci založenou na stejnojmenné diplomové práci (jejím vedoucím byl Dr. Juan Sánchez), kterou úspěšně obhájila v září roku 2010.

Slavné dílo španělské literatury z konce 15. století, vzniklé na rozhraní středověku a renesance, bylo od samého počátku provázáno velkým zájmem čtenářským i kritickým. Pro nejistou dataci a nejasné autorství, ambivalentní žánrovou povahu mezi dramatem a románem, tragičnem a komičnem i pro své mnohoznačné poselství se záhy stalo předmětem vášnivých polemik a odborných sporů, ale také podnětem pro nová zpracování příběhu o kuplířce Celestině a tragickém konci milostného vztahu Calista a Melibey. O *Celestině* dnes existuje nesmírně rozsáhlý korpus španělské i světové kritické literatury, jejíž jednotlivé opusy vycházejí z různých úhlů pohledu, jsou různě metodologicky založené a jsou vedeny odlišnými záměry. Je jisté, že přistoupit znovu s kritickým záměrem k tomuto dílu vyžaduje nejen jistý stupeň erudice, ale také schopnost nově je přečíst.

Autorka v celé práci důsledně respektuje základní vymezení tématu (vyjádřené titulem), v němž jedna část problematiky vychází ze zvoleného literárního díla, druhá se týká historických souvislostí, v nichž dotyčné dílo vzniklo. Důležité je, že obě tyto roviny neustále sleduje ve vzájemném organickém propojení. Práce v tomto ohledu (i v jiných, o nichž se ještě zmíním) působí dojmem vyzrálé odborné studie.

Dokládá to již úvodní kapitola, v níž Markéta Švecová vymezuje téma, předkládá metody jeho zpracování a charakterizuje zdroje, o něž se opírala. Prokazuje schopnost vybrat z množství aspektů, které *Celestina* i její doba nabízí, pouze ty, které pokládá za relevantní pro své zkoumání *Celestiny* jako literární fikce, která je pevně zakotvena jak v literární tradici tak v dobových společenských souvislostech.

V následujících kapitolách podává plastický obraz postavení ženy v pozdním středověku – obecně i specificky v Kastilii, soustředí se na prostituci a její sociální, ekonomické, právní i morální aspekty. Pracuje poučeně se sekundární literaturou, která je nejen rozsáhlá, ale také diferencovaná (vedle španělských také italské, francouzské a severoamerické medievalistické studie).

Na tomto základu pak zkoumá uchopení prostituce v *Celestině* a jeho literární precedenty. Soustředí se na problematiku svobody (nesvobody) středověké ženy tak, jak ji, podle jejího názoru, ztělesňují hlavní ženské postavy díla. Na základě důkladné textové analýzy ukazuje spřízněnost (a také odstíněnost) osudů nejen kuplířky Celestiny, tajné prostitutky Elicie, metresy Areusy a služebné Lukrecie, ale i urozené Melibey. I tady se opírá o četné kritické studie, ale vždy nabízí vlastní náhled. Cenné jsou např. úvahy o dynamizující roli ženských postav, o významu ironie, roli jazykových prostředků nebo o tragikomickém vyústění příběhu. Konečně věnuje pozornost i podnětnosti *Celestiny* pro pozdější díla španělské renesanční literatury.

Pozoruhodný je Závěr celé práce, který nejen shrnuje již vyřčené soudy, ale dovádí je k průkaznému hodnocení *Celestiny* jako díla jedinečného a v řadě ohledů průkopnického (vůdčí princip kontrastu ve všech rovinách díla, jeho vyváženost, fikcionalizace „nizkého“ světa jako rovnocenného „vznešeného“).

Rigorózní práce Markéty Švecové je jasně a logicky rozvržena. Jednotlivé její kapitoly a podkapitoly na sebe důsledně navazují, žádná část nepůsobí nadbytečně. Má výbornou formulační úroveň. O rozsáhlé a zajímavě strukturované bibliografii jsem se už zmínila.

Práce splňuje všechny požadavky kladené na rigorózní práce. Doporučuji ji k obhajobě.

